

El bolló de Torrebesses

Número 1

elbollodetorrebesses@hotmail.com

Octubre de 2007

Neix a Torrebesses una publicació periòdica amb la participació de tot el poble

Vista panoràmica del poble de Torrebesses

EDITORIAL

Torrebesses és un poble de fort esperit, és un poble que evoluciona, que mai es cansa de millorar; i per això, es feia imprescindible una publicació. Un butlletí al servei del veïnat i del qual tots en puguem gaudir. Amb aquesta finalitat neix el Bolló de Torrebesses, i ho fa amb l'esperança de poder acompanyar a tot el poble en els millors anys que a ell dediquin. Esperem que sigui una eina que tothom pugui utilitzar i per això tenim una adreça de correu electrònic on podeu fer arribar les vostres idees, propostes, fotografies... Volem que sigui un medi d'interacció per a tothom i que ningú es senti exclòs, per això també volem afegir que buscarem altres maneres perquè sigui més fàcil l'accés a la revista. El Bolló, des de sempre, ha

estat un tret identificatiu del poble, referent en l'imaginari col·lectiu i en la memòria dels més grans i paraula familiar i alhora desconeguda pels més joves. Com un brollador d'aigua, aquesta revista servirà per fer emergir lo millor del nostre poble, el més nou i el més vell a la vegada, l'actualitat en forma de bones notícies i les que no ho són tant; recuperarem aquelles històries, tan siguin del poble com dels nostres veïns que ara no hi viuen, per tal de fer memòria i donar vida al nostre llegat en comú. En definitiva, no deixa de ser una proposta per seguir mantenint ben viu l'esperit que té aquest poble. Amb aquesta petita presentació, només ens queda donar ànims al Bolló i esperar que sigui ben rebut. Salut Bolló!

Amb la participació de totes les associacions del poble i esperem que sigui també amb la col·laboració de tots els veïns

---

Efemèrides

Llista de tots els sotmetents que l'any 34 es van presentar voluntàriament per fer un servei de guàrdia al poble

---

Agenda

Un recull de fotografies d'alguns dels actes realitzats durant els últims mesos

---

Reportatge

La vida o les experiències de Torrebessins i Torrebessines rellevants; en aquest número Pelegrí Pelegrí Porqueras, escorta de la Generalitat, assassinat en un camp d'extermini.

OPINIÓ

Benvingut Bolló!

Hem recuperat el Bolló, si més no el nom i al igual que aquella font en la que hi brollava l'aigua i que els més grans i no tant grans recorden perfectament. Aquest bolló ha de ser un brollador de notícies, una eina per a totes les torrebessines i torrebessins que visquin al poble o no, un instrument que difongui les notícies del nostre poble, que doni a conèixer tot allò que realitzem i succeeix. A la societat actual, la comunicació és un element important, la opinió de tots nosaltres està fonamentada en les informacions que rebem i és per això, que aquestes han de ser reals, verídiques i independents i aquest butlletí ha de complir totes aquestes tres virtuts.

Es diu que només s'estima allò que es coneix, per tant, aquest butlletí ens ha d'ajudar a estimar molt més Torrebesses perquè farà que coneguem molt més la realitat del nostre poble.

Per últim voldria felicitar a tot el equip que ha treballat per què sigui realitat aquest primer número i animar-los a continuar amb la mateixa il·lusió i empena per la realització dels pròxims números. Sense la implicació de persones com ells és difícil tirar endavant projectes i jo des de aquí i en nom de tot el poble us dono les gracies. I només em queda per dir: Benvingut Bolló de Torrebesses i per molts anys!

Mario Urrea Monclús
Alcalde de Torrebesses

By: Artur Ribes

Salut pel Bolló

Celebreu que en els actuals sistemes de comunicació parlarem amb tu i entre tots, petits, joves i grans, recordarem el passat; com quan les cavalleries anaven cada dia a saludar-te i el bestiar, per satisfer la necessitat, a beure. També ells parlaven d'actualitat.

Crec que aquesta publicació donarà testimoni de activitats de tota classe, inclourà les culturals que en definitiva i amb tots nosaltres, són la vida del poble.

Bon començament Bolló!! I salutacions als seus lectors!

Sr. Josep Jané i Periu

EQUIP

Consell de redacció:

Raquel Farré, Eunís Font, Albert Vilà

Capçalera i vinyeta:

Artur Ribes

Maquetació:

Eunís Font

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Torrebesses i amb la participació lliure de tot el veïnat i de les associacions.

E-mail:

elbollodetorrebesses@hotmail.com

L'ajuntament informa

100 DIES DE NOU AJUNTAMENT

El passat 24 de setembre es van complir els cent dies de la constitució del nou consistori municipal i des d'aquest espai la comissió de govern voldria fer una valoració del que ha estat aquest període.

L'ajuntament actual no està organitzat per regidories ni es constitueixen comissions informatives sinó que tots els regidors/regidores es constitueixen en comissió de govern, reunint-se dos vegades per setmana, dimarts i dijous de 20 hores en endavant, per tal de debatre i decidir totes les qüestions que succeeixen al poble, tan mateix en aquestes reunions nomenem qui serà el responsable de portar a terme les diverses feines a solucionar. Durant aquest període hem realitzat amb la col·laboració de les diverses entitats del poble la setmana cultural i la Festa Major d'agost. El resultat econòmic el podeu veure en full annex.

Hem adjudicat la primera fase de renovació de la xarxa de l'aigua. En el projecte inicial no es contemplava la substitució del clavegueram, després de parlar amb el tècnic que va realitzar el projecte i que dirigirà l'obra varem convenir de modificar-lo i fer només un rasa al mig del carrer i substituir la xarxa d'aigua i clavegueres. Estem pendents de petits detalls per iniciar l'obra.

Durant aquest estiu a les escoles s'han realitzat diverses obres com la col·locació de persianes i calefactores al pis de dalt, aixecar la xarxa del pati i potser la més interessant es l'adequació d'un espai per cuina i així poder engegar el projecte de menjador escolar en el qual l'AMPA hi està treballant.

El casal d'estiu per als més menuts del poble a estat un altre projecte que ha funcionat durant tot el temps amb una notable concurrència d'usuaris.

L'obertura de les piscines es va

fer el dia 24 de juny però volem demanar disculpes pel mal estat de la gespa durant l'any s'havia deixat descuidada i nosaltres no hem tingut temps suficient per recuperar-la.

El 28 d'agost es va constituir el Consell Social en el que hi formen part totes les entitats del poble, ha de ser el lloc on es planifiquin les diverses activitats a realitzar al poble. S'ha actualitzat la pàgina web del poble afegint-hi més informació,

La fita més important a aconseguir a hores d'ara és reconduir la situació econòmica. A l'entrar a l'ajuntament ens vàrem trobar un muntant de factures impagades per valor de 115.196,74 € de les quals hi havia subvencions concedides i pendents de cobrar per valor de 75.203,02€ per tant l'ajuntament ha de fer front al pagament de 39.993,72 € essent el saldo de la caixa de l'ajuntament en aquells moments de 1.593,41 €.

Fem Salut

Aquests dies comença un període en que la gent més gran del poble es revoluciona, i es que hem començat la campanya anual de vacunacions. Aquesta vegada és una mica diferent perquè en alguns dels casos són dues les vacunes administrades. Aprofitant aquesta circumstància, en aquesta ocasió comentarem aquest fet.

La grip és un procés que pot provocar greus

complicacions a les persones majors de 65 anys o que tenen malalties cardiovasculars, renals, diabetis, etc. per això, aquest sector de la població és el que convé vacunar. També és necessari que s'administri aquesta vacuna a les persones que treballen en grups i a les que ofereixen serveis essencials a la comunitat.

Aquesta vacuna està elaborada a partir de virus

gripals morts; per tant, mai pot produir la malaltia. Aquesta vacuna protegeix contra la grip, però no contra el refredat comú.

En les persones no vacunades de al grip, i si s'inicia la epidèmia d'aquesta malaltia (generalment a Catalunya les primeres setmanes de Gener) és important valorar les mesures d'autocura amb analgèsics i antitèrmics (Aspirina,

Paracetamol o Ibuprofeno), repòs, ingesta abundant de líquids, vapors... En aquests moments hi ha al mercat un producte que si s'inicia la presa del mateix durant les primeres hores, redueix els dies de la grip de forma considerable, és un medicament que no es reemborsable (que no entra en la Seguretat Social). Tanmateix, si els símptomes persisteixen o es compliquen s'ha d'acudir

Gonzalo Marión
Mari Fe Diaz

Arriba el menjador escolar a Torrebesses

Gràcies a l'afany de l'AMPA i la mediació del Consell Escolar de Torrebesses, la nostra escola gaudirà d'un Servei de menjador que iniciarà el seu funcionament al llarg d'aquest primer trimestre.

Durant el mes de setembre, s'ha construït la cuina, totalment equipada amb els estris necessaris (rentaplats, microones i nevera), on abans trobàvem el despatx de la directora a la planta baixa de l'edifici de l'escola. El menjador es situarà en una de les dues classes, probablement a la més propera a la cuina, ja que la normativa prohibeix l'emplaçament en mòduls prefabricats.

Encara s'ha aclarir alguns punts que obtindran resposta durant la present setmana, com ara: de quina manera es gestionaran els àpats, si a través d'un càtering o a l'estil casolà amb la carmanyola; així com també la figura del monitor de menjador que

vetllarà pels nens durant l'estona que aquests es troben a l'emplaçament. A més, s'està plantejant que pugui ser la mateixa que està guardant els dos nens de 12 a 13h. També cal tenir en compte que, evidentment, totes aquestes decisions tenen un punt en comú, els diners, ja que el Departament d'Educació imposa uns canons mínims pels àpats per tal que siguin acceptables i el monitor ha de rebre un sou en part subvencionable per la sisena hora, però no per les dues hores de menjador.

Pel que fa a les despeses, la construcció i el condicionament de la cuina ha estat eixugat a partir de fons municipals mentre que el cost del mobiliari i els electrodomèstics ha estat assumit pel Departament d'Educació.

A la iniciativa d'oferir aquest servei si han unit durant aquest curs Alfés i Sunyer dos dels cinc pobles que conformen

la ZER L'Eral (zona escolar rural). S'espera que la resta s'hi adhereixin el proper curs.

El director de l'AMPA, David González, comenta la oportunitat que donarà als pares d'aquets nens l'obertura del servei "l'alleujament de poder tenir els nens en un menjador i a més, sense haver-los de canviar d'escola". També ressalta que podria tractar-se d'una oportunitat pels pares dedicats a l'agricultura, en les èpoques de recol·lecció i un incentiu per futurs pares autòctons i famílies nouvingudes.

Altrament, l'AMPA informa que no té previst realitzar activitats extraescolars durant aquest curs acadèmic, ja que gran part dels alumnes desenvolupen aquestes fora del municipi i resulta impossible quadrar els horaris i els gustos de tots.

AMPA CEIP Torrebesses

L'associació de caçadors

L'associació de caçadors de Torrebesses manifesta la voluntat de disposar de mitja veda pel conill del 20 de juliol al 20 d'agost. Aquest fet ha estat comunicat a Medi Ambient i al seu torn denegat, argumentant la falta de jurisprudència (no hi ha cap llei que ho permeti).

El conill a caçar en aquestes dates, abans de que aparegui les malalties que afecten

any rere any la població, és un conill aprofitable per al consum. El fet de regular-ne la població també evitarà el mal a l'agricultura.

També s'informa de la presència de nombrosos conills morts per la pesta.

Jaume Gort Anelo (President)

La llar de jubilats Sant Roc de Torrebesses

La llar de jubilats Sant Roc de Torrebesses, fou fundada segons consta en el llibre d'actes: el dia 14 d'abril 1990. Formada en aquell moment per 109 socis locals i forasters. Ubicada als baixos de l'ajuntament.

Actualment i des de principis de l'any 2007, l'associació consta de 95 socis i la junta està formada per:

- Francesc Esteve Montclús (president)
- Mª Teresa Fortuny Bergua
- Josep Torrebaddella Carrera
- Josefa Arbonès Pujol
- Lluís Puig Flix
- Mª Rosa Esteve Masip

Molts dels socis de l'associació es reuneixen els diumenges a la tarda al seu local, i a més a més, s'organitzen un seguit de sortides i excursions durant l'any, com el viatge que van fer a Cambrils. Ultimament han encetat afició per les bitlles.

Som aquí!

Gran part del poble veu el jovent com una massa heterogènia de gent d'edats compreses entre els 14 i els 30 anys i com una colla de divagants personatges que ara treballen, ara estudien o realitzen totes dues coses a la vegada.

Potser sí que estem una mica esbojarrats, però això no treu que posseïm inquietuds i tinguem ganes d'impulsar projectes individuals o col·lectius, propis o compartits.

El jovent som i ens sentim part del poble de Torrebesses i com a vilatans volem participar d'ell i en ell; d'aquesta manera volem mostrar la nostra voluntat de treball i aportar el nostre esforç per fer de Torrebesses un poble singular i obert a canvis i transformacions positives tot conservant el seus trets característiques. Volem dir que som aquí i que seguirem aquí.

El jovent de Torrebesses

Breus

Pla Urbanístic

El passat 27 de setembre es va realitzar una reunió explicativa sobre els diferents models de projectes de pla urbanístic que es podrien adequar a la nostra vila. Es va realitzar una breu descripció de l'estructura del poble, així com també de l'entorn i també ens va presentar tres propostes per tal de transformar-lo tot protegint les zones més antigues que donen el tret característic al nostre poble.

Castanyada a Almacelles

Les nenes i els nens de l'escola realitzaran el proper 31 d'octubre una sortida conjunta amb la resta d'escoles de la ZER L'Eral a la casa de colònies d'Almacelles. L'excursió durarà tota la jornada i la canalla podrà gaudir d'un dia fora on les activitats tindran un caire ludicoeducatiu.

Altrament, les professores de l'escola ens han informat que de cara al Nadal també estan preparant actes per rebre el pare Noel i el Tió.

L'Associació de dones tira endavant

El passat 15 d'octubre es reconstituí l'associació de dones que s'havia desmembrat a finals de juny. La present junta es troba formada per: Carme Buixadera, com a presidenta; en el càrrec de vicepresidenta, Pilar Aran; en el lloc de tesorera Maria Teresa Domènech; exercint de secretària Conxita Oronich; i Pepita Masip, Eva Duaigües i Maria Rosa Esteve com a vocals.

La secretària de l'associació, Conxita Oronich, ens explica que "no haguéssim tirat endavant sense l'esforç i la insistència de la nostra presidenta, el mèrit ha estat en gran part seu".

Altrament, com a primeres activitats de la renovada associació es desvetllen la projecció d'una pel·lícula de forma gratuïta el proper 4 de novembre en motiu de celebració de la castanyada

Pelegrí Pelegrí Porqueras: un torrebessí al camp d'extermini nazi de Gusen-Mathausen

Un poble que oblida la seva història està condemnat a repetir-la.

- Jorge Santayana

El 8 d'agost del 1938 es creà el camp de concentració de Gusen-Mathausen (Austria), amb l'objectiu de privar de llibertat a delinqüents comuns. Ben aviat s'hi afegiren altres persones no grates per al règim nazi, entre les quals es comptaven socialistes i comunistes alemanys i austríacs, testimonis de Jehovà, jueus, homosexuals, intel·lectuals i gent culta que l'esmentat règim considerava "perillosos".

A partir del 6 d'agost del 1940, a aquest grup s'hi afegiren nombrosos republicans catalans, que lluny de trobar refugi a França, foren detinguts i traslladats a camps de concentració com els d'Argelers o Vernet. Un cop iniciada la 2ª Guerra Mundial, foren allistats per la força a l'exèrcit francès i passaren a formar part de les tropes de xoc; molts d'ells caigueren en mans de tropes alemanyes.

Una història semblant fou la viscuda per en Pelegrí Pelegrí i Porqueras (1896-1941). Nascut a Torrebesses, emigrà amb la seva família cap a Sabadell, com tantes altres famílies del nostre poble que en aquella època arribaren al Vallès.

En el seu cas, la seva entrada a França fou realitzant tasques d'escorta per als Consellers de la Generalitat de Catalunya, en aquella època presidida per Lluís Companys. Un cop arribat al país veí (1939), treballà breument de carter.

Un altra data determinant per a en Pelegrí fou el juny de 1940, quan les tropes alemanyes, en una campanya dissenyada pel mateix per Adolf Hitler, entraren a França després de derrotar la resistència a Holanda i Bèlgica. La victòria feixista no es feu esperar; amb 35 dies l'exèrcit alemany controlava ja tot el país. Tampoc es feu esperar la seva repressió. Entre els catalans detinguts s'hi trobava ell.

Després de ser traslladat a diferents camps de concentració nazis, en Pelegrí fou reclòs al camp de Gusen, un camp paral·lel a Mathausen, l'objectiu del qual era "acabar amb la vida dels més dèbils" mitjançant treballs forçats.

En aquestes dates es conta que Hitler es posà amb

contacte amb Franco per tal de fer-li saber la gran quantitat de catalans i altres habitants de l'estat reclosos en camps de concentració tant a Alemanya com a Austria i oferint-li la possibilitat que aquests fossin repatriats. La resposta de Franco fou clara: "todos los españoles están en España", quedant en Pelegrí i la resta de companys a mercè del règim nazi.

En Pelegrí morí l'onze de desembre de 1941 al camp d'extermini de Gusen, víctima de dos règims totalitaris, l'espanyol i l'alemany, i dels treballs forçats, la fam i el tracte inhumà dels agents de les SS.

Molts hem conegut el que succeí als camps d'extermini nazis a través de pel·lícules o documentals del canal 33, i em percebut aquesta realitat com quelcom allunyat i aliè a les nostres vides. Prendre consciència que al nostre entorn més proper, veïns nostres i dels pobles del voltant, moltes famílies han viscut l'assassinat i conseqüent pèrdua de pares, germanes, marits o filles esdevé un deure per no caure en la desmemòria.

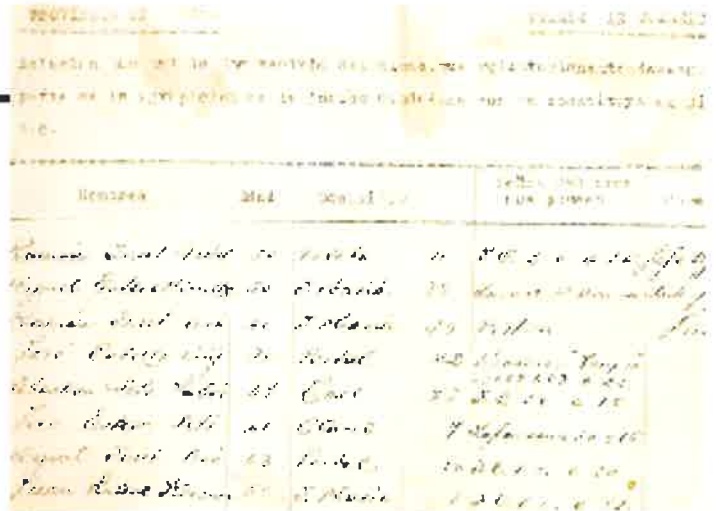
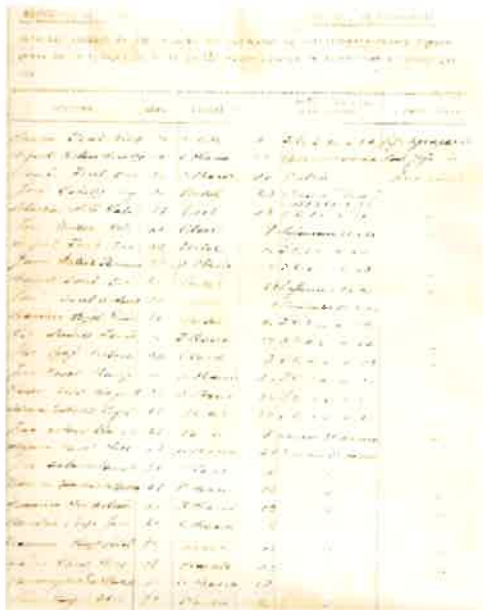
- Aquest article no hauria estat possible sense la col·laboració de:

- Josep Pelegrí i Agustí (fill)
- Francisco Cullerès i Pelegrí (nebot)
- Col·lectiu Suport Ponent (podreu trobar la llista de totes les persones assassinades dels pobles de ponent a l'adreça http://www.suportponent.net/article.php?id_article=352)
- Col·lectiu A les Trinxeres

- Per a ampliar informacions:
- <http://es.wikipedia.org/wiki/Mauthausen>
- Roig, Montserrat. Els catalans als camps nazis. Edicions 62, 1977 (reeditat al 1991).

Albert Vilà i Casol

Efemèrides

Extracció de la imatge original

Llista de voluntaris de l'Associació "Acción Ciudadana"

Ara fa 73 anys, concretament el dia 13 de desembre de l'any 1934 es féu una de les moltes llistes que durant els anys anteriors a la guerra civil i a la postguerra es feren a partir de gent dels municipis que s'oferien voluntaris a realitzar un servei de guàrdia i custòdia dels nostres conciutadans avantpassats. Aquests es feien anomenar "Agrupación de la Acción Ciudadana". En la llista hi constava el nom, la edat, el domicili, les senyals de la seva arma i alguna observació.

Fixeu-vos en els membres de la llista i és ben segur que hi trobareu algú conegut!

PROVINCIA DE LERIDA
PUEBLO DE TORREBESSES

Relación nominal de los vecinos del mismo, que voluntariamente desean formar parte de la Agrupación de la Acción Ciudadana, que se constituya en dicho pueblo.

Ramon Font Vidal, Miguel Esteve Miralles, Ramon Font Oro, José Cubells Puig, Sebastian Setó Cabré, José Esteve Setó Miguel Font Oro, Juan Esteve Florensa, Manuel Font Oro José Font Arbonés, Francisco Pujol Guiu, Pio Sendrós Farré José Gafi Ribera, José Casol Masip, Ramon Vidal Mayoral Salvador cubells Pujol, Juan arbonés Llauradó, Alejandro Casol Mill, José Arbonés Llauradó, Cisco Torrebadella Castelló Francisco Mor arbonés, Marcelino Roigé Jové, Francisco Puig Vidal, Dionisio Casol Mill, Hermegildo Gort Castelló, Luis Puig flix, Manuel Oro Mascarilla, Emilio Monclús Esteve Ramon Oro Arbonés, José Arbonés Vilalta, José Arbonés Font Ramon Sendrós Farré, Francisco Llauradó Oro

Torrebeses, a 13 de diciembre de 1934

El jefe de la Agrupación
Ramon Font Vidal

Agenda

En aquesta secció, agraiem les col·laboracions. Podeu fer arribar les fotos de qualsevol acte realitzat al poble a través del correu electrònic elbollodetorrebeses@hotmail.com

Fotos de la Festa Major de Sant Salvador 07

Passatemps

Saps on pertany aquesta foto? Si saps en quin lloc del poble hi ha aquest gravat, envia un mail al nostre correu!

Horaris

Ajuntament:

dll-dv 11.30-13-00

Farmàcia:

dll dv mati: 10.30-11.30

tarda: 18.00-19.00

Metge:

dll-dv: 9.00 / dj: 12.00

Peluqueria:

dll-dv tarda

ds: tot el dia

Marina Pifarré

(assessora jurídica)

dm: 18.00-21.00

Assistent social:

consultar horaris a l'Ajuntament

Ignoto?

Joan Duran Martínez

(durada: 10')

Ignoto? és un curtmetratge gravat al cementiri de Torrebesses, i que a partir de la presència de les làpides de soldats italians allí enterrats, construeix una història que ens fa reflexionar sobre la relació que s'estableix entre víctimes, botxins i l'oblit.

Concretament, l'autor és fixa en la inscripció d'una làpida (present actualment al cementiri) on hi figura la paraula ignoto (en català ho traduiríem com a desconegut) i que ens recorda els enterraments de cossos de soldats italians víctimes de la Guerra civil. Així doncs, el curtmetratge també fa referència a l'oblit en contraposició a la memòria història, i a les identitats perdudes de tantes víctimes de la guerra.

Albert Vilà i Casol

